

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/24/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2221203556
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Duman
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2026:2221203556.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom zo sudcov - predsedu: JUDr. Peter Duman a členiek: Mgr. Lucia Mizerová a JUDr. Erika Tischlerová v sporovej veci žalobcov: 1. A. B., nar. XX.XX.XXXX, C. D. XXX, A., Česká republika, 2. E. F., nar. XX.XX.XXXX, D. XXXX, D., Česká republika, 3. G. H., nar. XX.XX.XXXX, I. J. XXX, K., Česká republika, 4. L. L., nar. XX.XX.XXXX, I. K. XXXX/X, G., Česká republika, 5. E. G., nar. XX.XX.XXXX, A. XXXX/XX, G., M.. L.. N. XX, H., všetci zast.: VESTENICKÁ & BD advokátska kancelária, s. r. o., IČO: 50 217 020, Ševčenkova 5, Bratislava, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Račianska 71, Bratislava, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo 17.09.2024 č. k. 20C/51/2021-291, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok sa vo výrokoch III a V zrušuje a vec sa v tomto rozsahu vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie vo vzťahu k žalobcovi 4 zastavil (výrok I), žalovanému priznal voči žalobcovi 4 nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II), rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť každému zo žalobcov 1, 2, 3 a 5 sumu 14 282,80 €, do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku (výrok III), v časti príslušenstva žalobu zamietol (výrok IV) a žalobcom 1, 2, 3 a 5 priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok V).

2. Súd prvej inštancie zistil skutkový stav takto:

3. Uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru Dunajská Streda z 12.08.2016 bolo voči žalobcom vznesené obvinenie za zločin obmedzovania osobnej slobody v jednočinnom súbehu so zločinom vydierania, spáchané spolupáchatelstvom. Okresný súd Dunajská Streda uznesením zo 14.08.2016, sp. zn. Tp/43/2016 rozhodol o vzatí žalobcov do väzby z dôvodov ustanovených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku (ďalej len „TP“), ktorá sa započítavala dňom 11.08.2016, keď došlo aj k skutočnému obmedzeniu ich osobnej slobody. Krajský súd v Trnave rozhodnutie okresného súdu o väzbe žalobcov zrušil a nahradil ho vlastným rozhodnutím, ktorým z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) TP vzal žalobcov do väzby. Prokurátor Okresnej prokuratúry Dunajská Streda podal 10.02.2017 na žalobcov obžalobu pre trestný čin, pre ktorý bolo žalobcom vznesené obvinenie. O obžalobe rozhodol Okresný súd Dunajská Streda rozsudkom z 15.11.2017, sp. zn. 2T/16/2017, ktorým obžalovaných podľa § 285 TP spod obžaloby oslobodil z dôvodu, že nebolo preukázané, že by sa stal skutok, pre ktorý boli stíhaní. Proti tomuto rozsudku podal prokurátor odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave rozsudkom z 18.10.2018, sp. zn. 5To/54/2018 tak, že ho ako nedôvodné zamietol. Žalobcovia boli pozbavení osobnej slobody v dôsledku výkonu väzby od 11.08.2016 do 15.11.2017. Tvrdili, že výkonom väzby došlo k zásahu do ich osobnostných práv, rodinného a spoločenského života a k vzniku závažnej nemajetkovej ujmy. O predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody žalobcovia požiadali podaním z 15.10.2021 (keď podali i žalobu), pričom žalovaný im výsledok prerokovania oznámil 14.04.2022 s tým, že ich žiadosti nevyhovel. Žalobca 4 vzal žalobu späť; v tejto časti bolo konanie zastavené.

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 3, § 4 ods. 1 písm. a) bod 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „ZoZŠ“), čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), takto:

5. V prípade náhrady škody uplatnenej podľa ZoZŠ ide o objektívnu zodpovednosť štátu bez ohľadu na zavinenie. Kumulatívnymi predpokladmi pre vznik nároku na náhradu škody sú existencia škody, nezákonné rozhodnutie orgánu štátu a existencia príčinnej súvislosti medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Zároveň musí byť vylúčený negatívny predpoklad (§ 8 ods. 6 ZoZŠ). Podľa ustálenej súdnej praxe možno považovať za nezákonné všetky rozhodnutia, ktoré predchádzali vydaniu oslobodzujúceho rozsudku, bez toho, aby došlo k zrušeniu uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa pod škodou rozumie ako škoda materiálna, tak nemateriálna. Nárok na odškodnenie sa priznáva, aj keď rozhodnutie o väzbe bolo zákonné, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol obvinený oslobodený spod obžaloby. V konaní nebolo sporné, že žalobcovia boli na základe rozhodnutia súdu vo väzbe od 11.08.2016 do 15.11.2017 a že boli následne oslobodení spod obžaloby. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že si väzbu zaviniли sami, toto podľa názoru súdu jednoznačné nie je. So zreteľom na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR z 30.11.1977 sp. zn. PlsF 3/77 je to však nepravdepodobné, pretože sa nepreukázalo tam opísané správanie žalobcov po ich zadržaní, ktoré by malo byť predpokladom uvalenia/predĺženia väzby. Žalobcovia iba uplatnili svoje procesné práva, čo nemožno hodnotiť v ich neprospech. Výpovede svedkov a poškodených, z ktorých protiprávne konanie žalobcov vyplýva a z ktorých súdy pri rozhodovaní o väzbe tiež vychádzali, treba hodnotiť oddelene od správania žalobcov. So zreteľom na rozhodnutie najvyššieho súdu z 31.05.2007 sp. zn. 4Cdo/177/2005 súd pri rozhodovaní vychádzal aj z prednosti dohovoru pred vnútroštátnou úpravou, ktorý sa aplikuje aj v prípade zákonnosti väzby, prihliadnuc na to, že sa škodou rozumie aj nemajetková ujma, ktorá spočíva predovšetkým v dĺžke trvania väzby a s tým súvisiacimi následkami na život žalobcov. Žalobcovia preukázali vplyv výkonu väzby na jednotlivé sféry ich života (zhoršenie rodinných a ostatných medziľudských vzťahov, ťažkosti pri hľadaní zamestnania, finančné problémy), pričom je všeobecne známou i skutočnosť, že osoby, voči ktorým bolo vedené trestné stíhanie, požívajú v spoločnosti nižšiu vážnosť a ich konanie je posudzované prísnejšie. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že vzhľadom na výsledok trestného konania, žalobcom prináleží peňažná náhrada nemajetkovej ujmy. Žalobcovia si uplatnili náhradu vo výške priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za roky 2016 a 2017 (v prípade väzby za neukončené mesiace rozpočítanej na dni), čo súd považoval za v praxi bežný a akceptovaný spôsob, preto im ju priznal v celom rozsahu, avšak bez príslušenstva (úrokov z omeškania), keďže nárok na toto plnenie žalobcom vzniká až rozhodnutím súdu, a teda k omeškaniu dôjsť nemohlo. Zároveň určil žalovanému dlhšiu lehotu na plnenie s ohľadom na jeho interné procesy, ktoré neumožňujú plnenie v obvyklej 3-dňovej lehote. O zastavení konania vo vzťahu k žalobcovi 4 rozhodol na základe späťvzatia žaloby podľa § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a o nároku na náhradu trov konania v tejto časti podľa § 262 ods. 1 CSP spojení s § 256 ods. 1 CSP. O nároku na náhradu trov konania vo zvyšku rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP z dôvodu len nepatrného neúspechu žalobcov v spore (v časti príslušenstva).

6. Včasným odvolaním proti výrokom III a V napadnutého rozsudku sa žalovaný domáhal ich zmeny tak, že sa žaloba zamietne a žalovanému sa prizná nárok na náhradu trov konania alebo zrušenia rozsudku v napadnutej časti a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietol zmätočné a nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku pri posúdení existencie základu nároku žalobcov, výšky priznanej nemajetkovej ujmy a existencie príčinnej súvislosti. Žalovaný poukázal na to, že súd prvej inštancie sa otázkou zavinenia väzby žalobcami zaoberal len v jednom bode odôvodnenia. Záver súdu o tom, že zavinenie väzby žalobcami „nie je jednoznačné“, je nepreskúmateľný. Úlohou súdu bolo dať jednoznačnú odpoveď, či si žalobcovia väzbu zaviniли alebo nie. Použitie pojmov „nejednoznačné“ a „nepravdepodobné“ považuje žalovaný za vágne a nezodpovedajúce povahe sporu. Súd nesprávne vyhodnotil rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSSR o účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. z 30.11.1977, sp. zn. PlsF 3/77, ako aj z rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/154/2019, keď dospel k záveru o nepravdepodobnosti zavinenia väzby žalobcami, hoci podľa týchto rozhodnutí je potrebné skúmať konkrétne konanie obvinených, ktoré viedlo k vzatiu do väzby. Konkrétne konanie žalobcov, v ktorom žalovaný vidí zavinenie ich väzby, bolo dôvodom ich zadržania a vzatia do väzby, a predchádzalo samotnému rozhodnutiu o väzbe. Záver súdu, že žalobcovia si nemohli (pravdepodobne) zaviniť väzbu, pretože vo výkone väzby (po ich zadržaní) nemohli naplniť dôvody kolúznej a pokračovacej väzby, lebo už boli vo väzbe, považuje žalovaný za nelogický. Žalovaný považuje za zmätočné aj argument súdu, že výpovede svedkov a poškodených, z ktorých vyplýva protiprávne konanie žalobcov, treba hodnotiť

oddelene od správania žalobcov. Podľa žalovaného pri posudzovaní zavinenia väzby je určujúce, či správanie žalobcov, alebo iné skutočnosti známe súdu v čase rozhodovania o väzbe, vyvolali dôvodnú obavu zakladajúcu niektorý z dôvodov väzby. Zavinenie na vzatí do väzby treba skúmať z hľadiska dôvodov, pre ktoré boli obvinení do väzby vzatí, a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam, ktoré súd rozhodujúci o väzbe zvažoval a ktorými vzatie do väzby odôvodnil. Rozhodujúci je zistený skutkový stav a konanie obvineného v čase pred rozhodnutím o väzbe. Žalovaný pripomenul výpovede poškodených a svedkov, lekársku správu, znalecký posudok, okolnosti prípadu, druh samotnej trestnej činnosti, spôsob konania obvinených (žalobcov) a ich jednotlivé úlohy pri trestnom čine, ktoré treba považovať za konkrétne skutočnosti odôvodňujúce trvanie väzby žalobcov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) TP. Žalobcovia si väzbu zavinili sami, a preto im nevzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy. Opačný záver súdu je nedostatočne odôvodnený, vychádzajúci z nesprávnych skutkových zistení a nesprávne právne posúdený. Súd prvej inštancie opomenul vyjadriť sa ku skutočnostiam týkajúcim sa osoby každého zo žalobcov pri posudzovaní dôvodnosti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a pri určovaní výšky poskytnutej náhrady. Nesprávne uplatnil § 17 ods. 4 ZoZŠ v znení účinnom od 01.01.2009 do 31.12.2012, pretože v čase vzatia žalobcov do väzby bolo toto ustanovenie už neúčinné. Nesprávne právne posúdenie sa zásadným spôsobom odrazilo na výsledku konania, keďže súd prvej inštancie vychádzal pri určovaní výšky náhrady len mechanicky z neúčinnnej a na vec neuplatniteľnej právnej normy. Zmätočný je aj odkaz súdu na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 25.06.2019 sp. zn. 9Co/134/2018, keďže z tohto rozhodnutia nevyplýva možnosť uplatnenia už neúčinného § 17 ods. 4 ZoZŠ aj na konania a rozhodnutia vydané po tomto dátume. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá značnú mieru zásahu do osobnosti fyzickej osoby a výška náhrady musí zodpovedať zásade primeranosti. Súd prvej inštancie obišiel svoju povinnosť posúdiť primeranosť náhrady nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov osobitne a nezohľadnil kritériá spravodlivosti a primeranosti podľa § 17 ods. 2, 3 a 4 ZoZŠ účinného od 01.01.2013 ako to vyžaduje judikatúra slovenských súdov aj ESLP. Súd preto dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil primárne v otázke zavinenia väzby žalobcov ako okolnosti vylučujúcej právo na náhradu nemajetkovej ujmy, a sekundárne v otázke vzniku a primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy.

7. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu navrhovali napadnutý rozsudok potvrdiť a odvolanie žalovaného ako nedôvodné zamietnuť. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie dôkladne a podrobne odôvodnil, vysvetlil právne úvahy, ktorými sa spravoval, a riadne preskúmal všetky okolnosti majúce vplyv na merito veci. Tiež vykonal dokazovanie listinami aj osobnými výsluchmi žalobcov a využil všetky právne postupy na náležité zistenie skutkového stavu. Žalovaný označuje odôvodnenie rozsudku za zmätočné a nedostatočné, avšak nevysvetľuje, v čom konkrétne malo k týmto pochybeniam dôjsť. K porušeniu procesných práv žalovaného postupom súdu prvej inštancie nedošlo, keďže žalovaný mal rovnakú možnosť vyjadrovať sa k veci ako žalobcovia. Žalobcovia preukázali uplatnený nárok a následky, ktoré im na základe nezákonného rozhodnutia vznikli. Odmietli tvrdenie žalovaného, že si väzbu zavinili sami. V trestnom konaní boli právoplatne oslobodení, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý boli trestne aj väzobne stíhaní. Táto skutočnosť diskvalifikuje špekulácie žalovaného o tom, že žalobcovia si zavinili väzobné stíhanie. Použitie slovného spojenia, že je „nejednoznačné, resp. nepravdepodobné“, že by si žalobcovia zavinili väzbu, neznamena, že súd svoj právny názor riadne nevysvetlil. Žalovaný nepreukázal okolnosti odôvodňujúce dôvodnosť podaného odvolania ani okolnosti vylučujúce opodstatnenosť uplatnených nárokov žalobcov. Súd prvej inštancie neporušil procesné práva žalovaného ani iné zákonné ustanovenia.

8. Odvolací súd, viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj predchádzajúce konanie pred súdom prvej inštancie aj z hľadiska väd týkajúcich sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP) bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené podmienky § 385 ods. 1 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je opodstatnené.

9. Žalovaný na viacerých miestach odvolania vyjadruje názor, že napadnutý rozsudok je zmätočný, nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný.

10. Základné náležitosti odôvodnenia rozsudku upravuje Civilný sporový poriadok v § 220 ods. 2, ktorý o. i. vyžaduje, aby súd jasne a výstižne vysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Dôraz sa kladie aj na presvedčivosť odôvodnenia rozsudku. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces, zaručeného čl. 6

ods. 1 Dohovoru. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu SR implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Práve odôvodnenie je tou časťou rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia má podať jasne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Je to predovšetkým neúspešná strana, ktorá má záujem na dostatočnom odôvodnení, pretože len vtedy má skutočnú možnosť namietat' konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. Je pravda, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania, (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05), no absencia vysporiadania sa s podstatnými tvrdeniami strany je závažným nedostatkom rozhodnutia, ktorého intenzita sama osebe zakladá porušenie sťažovateľom namietaného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 314/2018). Treba súhlasiť so žalovaným, že napadnutý rozsudok týmto požiadavkám nevyhovuje.

11. Svojou prvou odvolacou námietkou žalovaný konkrétne súdu prvej inštancie vyčíta nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku v otázke posúdenia zavinenia väzby žalobcami. Keďže zavinenie väzby je okolnosťou vylučujúcej vznik práva tejto osoby na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe [§ 8 ods. 6 písm. a) ZoZŠ], pre rozhodnutie o žalobe žalobcov, ktorou si uplatňovali nárok na náhradu práve takejto škody, bolo vyriešenie otázky zavinenia väzby kľúčové. V dôsledku toho bolo aj povinnosťou súdu prvej inštancie (preskúmateľným spôsobom) zaoberať sa v odôvodnení napadnutého rozsudku argumentmi žalovaného, ktorými podopierať svoj názor, že žalobcovia si väzbu zaviniť sami. Z napadnutého rozsudku je však zrejmé, že súd prvej inštancie si túto povinnosť nespĺnil.

12. Po prvé, napriek tomu, že súd prvej inštancie v bode 54 odkazuje (správne) na judikatúru, z ktorej je zrejmé, že pre posúdenie zavinenia väzby sú rozhodujúce okolnosti predchádzajúce väzbe, v bode 70 sa venoval len okolnostiam „po zadržaní“ žalobcov. V tejto časti je odôvodnenie zmaťochné.

13. Po druhé, súd prvej inštancie nedal konkrétnu odpoveď na argumenty žalovaného, ktorými upozorňoval na okolnosti predchádzajúce zadržaniu žalobcov (okolnosti súvisiace s útekem obvineného L. L. a vzťah žalobcov k nemu, obsah výpovedí poškodených, správanie poškodeného počas výsluchu, výpovede svedkov o priebehu udalostí, lekárska správa preukazujúca zranenia poškodeného, dokonca výpovede niektorých žalobcov o kriu, fackách a plači). Práve vzhľadom na judikatúru, ktorú pripomenul v bode 54, išlo o pritom o relevantné argumenty, s ktorými je nevyhnutné sa vysporiadať. Treba poznamenať, že okolnosti, ktoré nastali po vzatí žalobcov do väzby, nemohli mať vplyv na prvotné rozhodnutie o väzbe (relevantné by ale mohli byť v rozsahu, v akom ovplyvnili ďalšie trvanie väzby).

14. Po tretie, nesprávny je postup, ak súd k otázke zavinenia vyjadriť tak, že toto „nie je jednoznačné“ alebo „nepravdepodobné“.

15. Tu sa žiada najprv ustáliť, ako vykladať pojem „zavinenie“ podľa § 8 ods. 6 písm. a) ZoZŠ v znení účinnom v čase rozhodnutia o väzbe. Odvolací súd zastáva názor, že ide o pojem autonómny, ktorý preto nemožno stotožňovať zavinením, ako ho chápe trestné právo alebo § 441 Občianskeho zákonníka. Oslobodzujúci rozsudok v trestnom konaní nevytvára záväznú prejudicialitu pre otázku zavinenia väzby v konaní o náhradu škody podľa ZoZŠ. Hmotnoprávne pravidlá vzniku práva na náhradu škody obsiahnuté v ZoZŠ je civilný súd rozhodujúci o civilnej žalobe povinný uplatniť (inak by nemohol rozhodnúť) a plnenie tejto jeho povinnosti nemožno vyhodnotiť tak, že by posudzoval otázku (ne)viny v trestnoprávnom slova zmysle. Oslobodenie spod obžaloby automaticky nastoľuje otázku dôvodnosti nároku na náhradu škody. Ten je však vylúčený, ak si poškodený spôsobil trestné stíhanie sám. (pozri III. ÚS 254/2024). Čo je potrebné považovať za zavinenie väzby samotnou osobou, ktorá žiada o náhradu škody, ZoZŠ bližšie neustanovuje, preto je interpretácia a aplikácia tohto zákonného ustanovenia zverená všeobecným súdom, ktoré o nárokoch na náhradu škody spôsobenej väzbou rozhodujú. Pri tomto rozhodovaní vychádzajú vždy z konkrétnych okolností každého prípadu zistených z riadne vykonaného dokazovania, vychádzajúc z ktorého im prislúcha urobiť právny záver o zavinení, resp. nezavinení väzby osobou žiadajúcou náhradu škody. (I. ÚS 444/2012, 5Cdo/142/2017, 9Cdo/93/2022, 9Cdo/161/2022). Zavinenie osoby na vzatí do väzby treba skúmať z hľadiska dôvodov, pre ktoré bol do väzby vzatý, a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam, ktoré súd rozhodujúci o väzbe zvažoval, a ktorým odôvodnil vzatie obvineného do väzby. Ak bol obvinený vzatý do väzby z viacerých dôvodov, postačuje k záveru, že si väzbu zaviniť sám, ak zaviniť splnenie aspoň jedného z nich. (1Cdo/86/2022)

16. Z vyššie opísanej judikatúry plynie, že záver o zavinení väzby je záverom právnym, a ako taký musí spočívať na konkrétnych výsledkoch dokazovania. Súd síce nemusí byť ani po vykonanom dokazovaní presvedčený o pravdivosti alebo nepravdivosti skutkových okolností potrebných na vyhodnotenie

otázky zavinenia (situácia neobjasneného skutkového stavu – non liquet), no právne posúdenie otázky zavinenia musí byť jednoznačné. Je neprípustné, aby sa právny záver o zavinení väzby vyslovoval v rovine pravdepodobnosti.

17. Odvolací súd zvažoval aj možnosť, že súd prvej inštancie mienil zaujať postoj k výsledkom dokazovania, teda hodnotil skutkový stav. Ani v takom prípade však postup súdu prvej inštancie neobstojí. Z použitých formulácií totiž vyplýva, že súd prvej inštancie nastavil mieru dôkazu (dôkazný štandard) nad úroveň rozumných pochybností. Podľa judikatúry ústavného súdu ale platí, že „z hľadiska dokazovania v súdnom konaní je určenie miery procesnoprávneho poznania rozhodujúcich skutočností stupňom absolútnej istoty pomerne náročnou úlohou, pretože optikou procesného práva je každý dôkaz o tvrdenej skutočnosti v zásade len dôkazom jej pravdepodobnosti. Z povahy problémov súvisiacich so zmyslovým spoznávaním minulých javov nie je spravidla nikdy možné stopercentne potvrdiť existenciu alebo priebeh určitého skutkového deja, ktorý sa už odohral, a preto určitá miera neistoty bude skoro vždy v priebehu jeho dokazovania prítomná. Z uvedeného potom a contrario vyplýva, že absolútna istota neprípúšťajúca žiadne ani teoretické pochybnosti o inom priebehu udalostí nemôže byť v zásade ako miera dôkazu požadovaná, ak takáto požiadavka zároveň stavia stranu zaťaženú dôkazným bremenom do objektívne neprekonateľných dôkazných problémov“ (II. ÚS 716/2016). Ak teda súd prvej inštancie vychádzal z potreby preukázať určitú skutkovú otázku nad mieru rozumných pochybností, nepostupoval správne. Pretože dôsledky následne pripísal na vrub žalovanému, porušil jeho právo na rovnosť strán ako jednu zo zložiek práva na spravodlivé súdne konanie.

18. Po štvrté, nemožno považovať za správny ani spôsob, akým súd prvej inštancie hodnotil dôkazy súvisiace s rozhodovaním súdu o ich väzbe.

19. V civilnom sporovom konaní platí zásada voľného hodnotenia dôkazov. Tá je upravená v čl. 15 Základných princípov CSP a v § 191 ods. 1 CSP, podľa ktorého dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. K porušeniu práva na spravodlivý súdny proces tak dôjde aj tým, že zistenie skutkového stavu je prima facie natoľko chybné (svojoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia vykonaných dôkazov nemohol nikdy dospieť – ide o extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a z nich urobenými skutkovými zisteniami (I. ÚS 6/2018), alebo tým, že prijaté právne závery sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami resp. že z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú (I. ÚS 243/2007, I. ÚS 51/2020). Za arbitrárne sa považuje tiež také rozhodnutie, ktorého odôvodnenie je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (III. ÚS 104/2022). Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne (5Cdo/4/2023). Voľné hodnotenie dôkazov sa opiera okrem iného tiež o povinnosť súdu vyhodnotiť všetky vykonané dôkazy bez zreteľa na to, či potvrdzujú, alebo vyvracajú tvrdenia strán. Nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúci k jednostranným záverom (III. ÚS 332/09).

20. Neobstojí preto názor súdu prvej inštancie, že výpovede svedkov a poškodených, z ktorých protiprávne konanie žalobcov vyplýva a z ktorých súdy pri rozhodovaní o väzbe tiež vychádzali, je potrebné hodnotiť oddelene od správania žalobcov. Takýto spôsob hodnotenia dôkazov je v rozpore s pravidlami hodnotenia dôkazov podľa CSP, pretože tie o. i. vyžadujú, aby súd hodnotil dôkazy práveže „vo vzájomnej súvislosti“ (§ 191 ods. 1 CSP), a nie oddelene. Zároveň pre svoju jednostrannosť nezodpovedá ani východiskám citovanej judikatúry.

21. Vyššie opísané nedostatky dokazovania a odôvodnenia napadnutého rozsudku predstavujú vzhľadom na ich rozsah a obsah také porušenie ustanovenia § 220 ods. 2 CSP, ktoré aj v zmysle citovanej judikatúry ústavného súdu dosahuje úroveň porušenia práva strany na spravodlivý súdny proces. Tým je daný žalovaným uplatňovaný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP.

22. Hoci naplnenie uvedeného odvolacieho dôvodu už samé o sebe opodstatňuje zrušenie napadnutého rozsudku, z hľadiska zásady hospodárnosti konania (čl. 16 CSP) sa odvolací súd vzhľadom na obsah odvolania žalovaného vyjadrí aj k otázke právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie.

23. Ako už odvolací súd uviedol, priznaniu nemajetkovej ujmy bráni, ak si osoba väzbu zavinila sama. Z bodu 70 napadnutého rozsudku možno vyvodíť, že súd si ustanovenie § 8 ods. 6 písm. a) ZoZŠ vyložil tak, že jeho uplatnenie zahŕňa iba posúdenie okolností, ktoré nastali po zadržaní žalobcov. Takýto výklad však nezodpovedá judikatúre citovanej v bode 15 vyššie, ale ani judikatúre, na ktorú odkazoval aj súd prvej inštancie v bode 54 napadnutého rozsudku. Tento nesprávny výklad daného ustanovenia je nesprávnym právnym posúdením, ktoré viedlo k tomu, že súd prvej inštancie neskúmal všetky okolnosti, na základe ktorých sa vyhodnocuje otázka zavinenia väzby, hoci na ne upozorňoval aj žalovaný.

24. Treba tiež dať za pravdu žalovanému, že súd prvej inštancie určil výšku nemajetkovej ujmy v peniazoch na základe pravidla, ktoré nebolo v čase rozhodovania o väzbe účinné. Napriek tomu, že súd prvej inštancie citoval § 17 ods. 3 písm. a) až d) ZoZŠ, svoje skutkové zistenia v napadnutom rozsudku nepodriadil jednotlivým kritériám, ktoré dané ustanovenie upravuje; jeho konštatovania majú všeobecný charakter. Z bodu 74 vyplýva, že výšku nemajetkovej ujmy žalobcov potom určil len s odkazom na rozsudok Krajského súdu v Trnave z 25.06.2019 sp. zn. 9Co/134/2018, bod 25, v ktorom krajský súd neuznal námietku žalobcu voči určeniu nemajetkovej ujmy konkrétnou sumou na jeden deň vynásobenou počtom dní väzby. Tento rozsudok ale vôbec neodôvodňuje postup súdu prvej inštancie, ktorým priznal náhradu „vo výške priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR za r. 2016 a 2017“. Krajský súd v Trnave v cit. rozsudku totiž odobril postup okresného súdu, ktorý výšku nemajetkovej ujmy určil na základe (konkrétnej) priemernej mzdy žalobcu, nie (všeobecnej) priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v národnom hospodárstve Slovenskej republiky, ako to stanovoval § 17 ods. 4 ZoZŠ v znení účinnom od 01.01.2009 do 31.12.2012. Navyše, cit. rozsudok sa týkal nezákonného uznesenia o väzbe z 31.08.2006, a tým aj právnej úpravy účinnej do 31.12.2008. Na prejednávanej veci sa pritom vzťahuje právna úprava účinná od 01.01.2013 do 30.06.2023. Uplatnenie neúčinného znenia právneho predpisu sa zásadným spôsobom odrazilo na výsledku konania, pretože súd prvej inštancie vychádzal pri určovaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch len zo všeobecného údaja, a tak štyrom žalobcom v rozličných situáciách priznal totožnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie teda neposudzoval životy žalobcov, samotnú ujmu a následky väzby v súkromnom živote a spoločenskom uplatnení jednotlivých žalobcov, čo sú ale okolnosti významné podľa § 17 ods. 3 ZoZŠ, na ktoré aj žalovaný správne odkazoval.

25. Tým je daný aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

26. Porušenie práva na spravodlivý súdny proces a nesprávne právne posúdenie veci, v dôsledku ktorého súd prvej inštancie nevyhodnocoval okolnosti súvisiace s väzbou, ale ani výsluchy žalobcov, ktoré sa uskutočnili pred ním a pred dožiadaným súdom, sú takými nedostatkami, ktoré nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom. V neprípustnej miere by sa tým de facto odobrila rezignácia súdu prvej inštancie na svoju povinnosť dbať na kvalitu a presvedčivosť svojho rozhodnutia a riadne vykonať a vyhodnotiť dokazovanie, ktoré pred ním prebehlo. Vzhľadom na to odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania zrušil [§ 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP] a vec v tomto rozsahu vrátil (§ 391 ods. 1 CSP) súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok).

27. Súd prvej inštancie bude v ďalšom konaní (§ 391 ods. 3 CSP) vo veci samej vychádzať z vyššie vyslovených právnych názorov odvolacieho súdu. Opätovne zhodnotí všetky vykonané dôkazy, v ich jednotlivosti, ale aj vo vzájomnej súvislosti (§ 191 CSP), a v spojení s nespornými skutkovými tvrdeniami strán (§ 151 ods. 1 CSP), o ktorých nemá dôvodné pochybnosti (§ 185 ods. 2 a § 186 ods. 2 CSP), ustáli rozhodný skutkový stav. Urobí tak spôsobom, aby o pravdivosti skutkového deja neboli rozumné pochybnosti, aj keď alternatívne možnosti priebehu rozhodujúcich skutočností nebude možné teoreticky úplne vylúčiť. Neopomenie pritom argumenty žalovaného v súvislosti s otázkou zavinenia väzby podľa § 8 ods. 6 písm. a) ZoZŠ v znení účinnom v čase rozhodovania o väzbe a túto posúdi v súlade s citovanou ustálenou rozhodovacou praxou, ibaže by sa mienil od nej odkloniť, čo však musí dôkladne odôvodniť (§ 220 ods. 3 CSP). Pri prípadnom určení výšky nemajetkovej ujmy zistí a prihliadne najmä na okolnosti podľa § 17 ods. 3 písm. a) až d) ZoZŠ. Zistený skutkový stav následne podrobí novému právnemu posúdeniu, pri ktorom bude mať na zreteli podstatnú argumentáciu, na ktorú upozornil odvolací súd. Svoje závery potom v novom rozsudku odôvodní spôsobom súladným s § 220 ods. 2 CSP a bude dbať na to, aby bolo jeho rozhodnutie ako celok presvedčivé. Zároveň rozhodne aj o trovách prvoinštančného aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

28. Senát odvolacieho súdu prijal toto rozhodnutie jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu dovolanie nie je prípustné.